

УДК 331.556:338.431

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

*Т. Гошко, к.е.н., М. Гошко, к.т.н., І. Дробот, І. Білек, асистент
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Проблема міграції сільського населення на сьогодні гостро постає в державі, потребує постійного ґрунтовного вивчення зі залученням науково-дослідних організацій та наукових працівників з метою створення і вироблення виваженої державної політики в цій сфері та вирішення на найвищому державному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання міграційної політики розглядали як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Зокрема в заданому напрямі активно працюють Петрова Т., Дараган М., Пирожков С., Гнибіденко У., Піскун О., Римаренко Ю. Їх наукові досягнення є досить актуальні й кваліфіковані.

Постановка завдання. У сучасних умовах роль людини суттєво змінилася: вона є основним стратегічним ресурсом для розвитку держави. Вкладення в людські ресурси стають довгостроковим фактором конкурентоспроможності країни загалом. Зважаючи ж на високі показники міграції населення України, першочерговим завданням держави має бути регулювання міграційних процесів з максимальною корисністю для суспільства.

Виклад основного матеріалу. Міграція як соціальний феномен та суспільне явище потребує регулювання з боку державних структур та економічних органів управління, інакше вона трансформується в саморегульовану, некеровану соціальну систему, яка призводить до негативних наслідків. У державі існують структури, які займаються дослідженням ефективності визначення моніторингу міграції. Це насамперед державне статистичне управління та державний комітет національностей та міграції. Роль управління статистики полягає у зборі статистичних даних про поведінку міграційних чинників, а комітет у справах національностей та міграції проводить аналіз міграційних тенденцій і розробку міграційної політики [1].

Держава повинна проводити збалансовану міграційну політику, яка, зокрема, має забезпечити збереження висококваліфікованих ресурсів робочої сили. Заходи держави повинні здійснюватися у формі прийняття законодавчих актів, рекомендацій, створення високооплачуваних робочих місць у регіонах і на місцях з метою максимального залучення висококваліфікованих кадрів в Україні. Законодавство України в галузі міграції в нас наразі погано розроблене, і ця галузь недостатньо врегульована. Відповідно звідси виникає потреба активного законотворчого процесу. Міграційні процеси в Україні регулює низка документів: Конституція, договори між Україною та іншими державами щодо питань міграції, укази Президента України, різноманітні постанови Кабміну тощо [2].

У Конституції вперше було сформульовано предмет міграційного права: «засади демографічних та міграційних процесів» визначаються виключно законами [3]. Потрібно зазначити, що більше уваги приділяють питанням регулювання міграційних процесів. За основу статей, які регламентують питання міграції, взято правову базу сучасних демократичних країн, наприклад, ст. 33, де кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантують дотримання спеціального принципу міграційного права –

свободи пересування, вільного вибору місця проживання тощо [3]. Принциповими, з погляду регулювання міграційних процесів, є положення цієї статті про права особи вільно залишати Україну, а для громадян України – також вільно повертатися до України.

Отже, визначивши основні засади міграційної політики, Конституція України забезпечила подальший розвиток правової бази щодо регулювання різноманітних внутрішніх і зовнішніх міграційних процесів, відкрила широке правове поле безпосередньо для мігрантів.

Потрібно відзначити, що основну увагу приділяють зовнішній міграції, тоді як питанням внутрішньої міграції – значно менше. Відповідно, вона фактично не відображається і не регулюється нормативними документами. Значна увага до зовнішньої міграції зумовлена спільним інтересом як України, так і інших держав, куди мігрують наші громадяни. Зрозуміло, що ці процеси потребують законодавчо-нормативного регулювання як з боку України, так і з боку інших країн. Оскільки ці країни, захищаючи інтереси своїх громадян, намагаються не допустити нелегальних іноземних мігрантів, а працевлаштувати своє населення. Відповідно вони і займаються регулюванням цих процесів. Ці інструменти доцільно використати і в Україні.

В Україні на сьогодні немає чіткого бачення багаторічної стратегії розвитку сільських регіонів і, відповідно, як наслідок, ми спостерігаємо проблеми міграції всередині держави. Оскільки багато сіл занепадають, а то й просто зникають, кількість робочих місць зменшується, а заробітна плата залишається дуже низькою, люди не бачать можливості й перспективи на селі. Така негативна перспектива змушує сільське населення мігрувати в міста або за кордон у пошуках кращого майбутнього. Тому для зменшення сільської міграції необхідно, зокрема, щоб влада вживала заходів для покращання життя в сільській місцевості й забезпечувала довготривалу програму розвитку сільських регіонів.

Для того щоб зменшити внутрішню міграцію, мають бути впроваджені дієві механізми її регулювання на державному рівні у вигляді законів, програм підтримки села, забезпечення інвестицій у сільську місцевість.

Необхідно створити довготривалі перспективні програми розвитку аграрних регіонів і на їх основі розробити рекомендації та вжити заходів із регулювання міграційних процесів.

Під час виконання програмних заходів необхідно контролювати етапи реалізації цих програм і виконання поставлених завдань, у процесі чого відбувається модифікація і пристосування програм до існуючих умов. Після того як вжито заходів, проводять аналіз результатів міграційної ситуації в області й окреслюють подальші кроки.

Стратегія держави щодо протидії впливу висококваліфікованих працівників поза межі країни ґрунтується на заходах забезпечення прав людини та гідної праці з достойною заробітною платою [3]. Для забезпечення цих прав держава повинна створити привабливий внутрішній ринок праці, активно приєднуватися до багатосторонніх міжнародних договорів з питань праці та соціального захисту трудових мігрантів, укладати міждержавні та міжурядові договори щодо працевлаштування трудових мігрантів, розвивати інститут ліцензування господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні громадян України за кордоном для посилення їх соціального захисту та запобігання торгівлі людьми [5].

Висновки. Отже, можна дійти висновку, що забезпечення сільськогосподарських підприємств персоналом в умовах інтенсивних міграційних процесів в Україні на сьогодні не підлягає достатньому контролю з боку відповідних державних органів. Крім того, їх спонтанний і неорганізований характер негативно впливає на економічний і соціальний розвиток країни, що ще раз підкреслює необхідність вживання додаткових заходів щодо покращання умов праці як вітчизняної висококваліфікованої робочої сили, так і працівників, що мають професійно-технічну освіту й задіяні в аграрному виробництві.

Бібліографічний список

1. Адміністративно-правове регулювання міграційних процесів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pravo.vuzlib.net/book_z190_page_8.html.
2. Гнибіденко У. Проблеми трудової міграції в Україні та їх вирішення / У. Гнибіденко // Економіка України. – 2001. – № 4. – С. 19–22.
3. Конституція України. – К. : Укр. правнича фундація, 1996. – 64 с.
4. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри: (понятійний апарат, концептуальні підходи, теорія та практика) : енциклопедія / упоряд. Ю. І. Римаренко ; за ред. Ю. І. Римаренка. – К. : Довіра, 1998. – 912 с.
5. Петрова Т. П. Державна політика зайнятості населення: проблеми та напрями актуалізації / Петрова Т. П. // Україна: аспекти праці. – 2005. – № 5. – С. 3–12.
6. Пирожков С. Зовнішня міграція в Україні: причини, напрямки, стратегії / С. І. Пирожков, О. Малиновська, Н. Марченко. – К. : Академпрес, 1997. – 128 с.

Гошко Т., Гошко М., Дробот І., Білек І. Міграційна політика в аграрному секторі економіки

Міграційні процеси впливають не тільки на добробут окремого громадянина, а й на благополуччя країни загалом. Вплив держави на них надзвичайно важливий. Розглянуто міграційну політику в аграрному секторі економіки.

Ключові слова: міграція населення, міграційна політика держави, аграрний сектор, державне регулювання міграційних процесів.

Goshko T., Goshko M., Drobot I., Bilek I. Migration policy in agricultural sector

Migration processes in the country is an integral part of its development, which affects not only the welfare of an individual citizen, but also the welfare of the country. The state's role in this problem is extremely important. Migration policies in the agricultural sector is considered.

Key words: migration, migration policy of the state, agriculture, state regulation of migration processes.

Гошко Т., Гошко М., Дробот И., Билек И. Миграционная политика в аграрном секторе экономики

Миграционные процессы в стране является неотъемлемой частью ее развития, которое влияет не только на благосостояние отдельного гражданина, но и благополучие страны. Влияние государства на них является чрезвычайно важным. Рассмотрена миграционная политика в аграрном секторе экономики.

Ключевые слова: миграция населения, миграционная политика государства, аграрный сектор, государственное регулирование миграционных процессов.